

Memorie van Antwoord 33/14 D

Voorgestelde behandeling

PS-vergadering : 4 juli 2014

Onderwerp

Memorie van Antwoord bij Statenvoorstel 33/14 Instellingsbesluit
Brabant C Fonds eerste tranche investeringsagenda

Datum

24 juni 2014

Documentnummer

GS: 3609122

PS: 3612443

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant

Op 6 en 13 juni 2014 sprak u in de commissie voor Cultuur en Samenleving over Statenvoorstel 33/14 getiteld 'Instellingsbesluit Brabant C Fonds'. U hebt toen vragen gesteld. In deze Memorie van Antwoord beantwoorden wij uw vragen van 13 juni. Bijgevoegd in bijlage 1 is de schriftelijke beantwoording van de vragen die u heeft gesteld in de 1^e termijn op 6 juni 2014.

Algemene vragen over het Statenvoorstel

1. *Wat zijn de kaders van Brabant C?*

De provincie ontwikkelt Brabant C om daarmee de onderstaande eerder door PS vastgestelde kaders te bedienen. Hierbij gaat het om kaders voor investeren in cultuur, kaders voor het fonds en kaders voor de uitvoering.

Datum

24 juni 2014

Documentnummer

GS: 3609122

PS: 3612443

Kaders investeren in cultuur

- Agenda van Brabant
Vanuit deze ambitie concentreert de provincie zich als middenbestuur op het verbeteren van het leef- en vestigingsklimaat. Cultuur is daarbij van groot belang.
- Investeringsagenda van Brabant
In de 1^e tranche Investeringsagenda heeft PS gekozen voor een extra impuls voor cultuur, het leef- en vestigingsklimaat en de internationale profilering.

Kaders voor het fonds

- Cultuuragenda van Brabant 2020
Het realiseren van de Cultuuragenda van Brabant vraagt om betere afstemming en samenwerking tussen betrokkenen. Op de lange termijn willen we doelstellingen realiseren zoals vernieuwing en verbreding van het netwerk, meer ondernemerschap en betere afstemming en samenwerking tussen de diverse disciplines binnen cultuur en erfgoed.
- VTE
Het programma Vrijtijdseconomie wil meer bezoekers naar Brabant halen en daardoor meer werkgelegenheid creëren. Cultuur is binnen dit programma een belangrijke component.

Kaders voor uitvoering

De kaderstelling van het fonds wordt geconcretiseerd en geoperationaliseerd in de doelstellingen, opdracht en criteria en volgen logisch uit bovengenoemde kaders. PS stelt nu de doelstellingen van het fonds vast. In het Wensen- en Bedenkingendossier legt GS in oktober de conceptopdracht en criteria (als onderdeel van het financieringsreglement) aan PS voor.

Doelstellingen

De doelstellingen die de provincie via het fonds nastreeft, gepresenteerd op pag. 4 van het Statenvoorstel:

1. Tot stand brengen van beeldbepalende, toonaangevende cultuurprojecten van (inter)nationale kwaliteit in Brabant
2. Een portfolio van het fonds tot stand brengen met een breed spectrum van projecten met bijbehorende doelgroepen/ bezoekers
3. Via cultuurprojecten culturele hotspots verspreid over Brabant mede tot bloei brengen

4. Bijdragen aan de ontwikkeling en het behoud van cultuur-toptalenten in Brabant
5. Bevorderen van betrokkenheid van een divers samengesteld netwerk bij de totstandkoming en uitvoering van de cultuurprojecten
6. Het versterken van het Brabants cultuursysteem via het fonds.

Datum

24 juni 2014

Documentnummer

GS: 3609122

PS: 3612443

Opdracht

De opdracht wordt via het Wensen- en Bedenkingendossier aan u voorgelegd. De beslispunten 3.1 tot en met 3.7 die in eerdere vergaderingen en bijeenkomsten door PS naar voren zijn gebracht, maken hiervan deel uit:

- Betekenis van de investering voor het cultuursysteem en vrijetijdseconomie van Brabant;
- Het realiseren van een multiplier 3;
- Het realiseren van een zo hoog mogelijke revolverendheid;
- Het realiseren van een divers netwerk rond het fonds;
- Een governance structuur waarin de provincie volledige zeggenschap heeft over de doelen en te allen tijde op basis van tussenrapportages kan bijsturen;
- Monitoring, evaluatie, verantwoording en begeleiding van het fonds uit te voeren zoals bij de eerder door de provincie opgerichte investeringsfondsen is overeen gekomen. Zo vindt in 2017 een evaluatie plaats op basis waarvan PS kan besluiten over beëindiging, bijstelling of continuïteit;
- Jaarlijks maximaal ter hoogte van 4% van het nominale fondsbudget te besteden aan organisatie en uitvoering en een deel van deze kosten ten laste te brengen van de reguliere begroting, onder meer ten laste van de steunfuncties¹.

Criteria

De criteria worden verder uitgewerkt in het financieringsreglement dat in oktober aan de commissie CS wordt voorgelegd voor wensen en bedenkingen. De voorlopige lijst van criteria, die in oktober uitgebreid met PS wordt besproken, ziet er als volgt uit:

1. het tot stand komen van cultuurprojecten van (inter)nationale artistieke kwaliteit
2. een voor Brabant onderscheidend, beeldbepalend en toonaangevend karakter

¹ Dit beslispunt is aangepast op basis van uw bespreking in de Commissie Cultuur en Samenleving op 6 en 13 juni 2013. Een nieuw ontwerpbesluit B is bijgevoegd; zie bijlage 3

3. bijdrage aan het bereik van een breed spectrum van bezoekers en andere doelgroepen
4. bijdrage aan de ontwikkeling en behoud van cultuur-toptalenten in Brabant
5. bijdrage van het project aan versterking van de vrijetijdseconomie
6. het project is nieuw of geeft een duidelijke nieuwe impuls aan een bestaand project of organisatie
7. betrokkenheid van een divers samengesteld netwerk bij de totstandkoming en uitvoering van het project
8. bijdrage aan de duurzame ontwikkeling van het Brabants cultuursysteem van kwetsbaar naar vitaal
9. het project voldoet daarnaast aan ten minste twee van de volgende vereisten:
 - a. het project ondersteunt de ontwikkeling van een culturele hotspot
 - b. het project is innovatief
 - c. het project kan rekenen op draagvlak in de Brabantse samenleving
 - d. het project sluit aan op het profiel van Brabant
 - e. het project wordt uitgevoerd binnen of in samenwerking met de Brabantse topsectoren.

Datum

24 juni 2014

Documentnummer

GS: 3609122

PS: 3612443

2. *Hoe verhoudt het Brabant C Fonds zich tot regulier beleid?*

Impuls voor de langere termijn

De missie van het Brabant C Fonds is het versterken en vergroten van het kunst- en cultuuraanbod van Brabant om daarmee de nationale en internationale aantrekkingskracht van Brabant. Dit gebeurt door het inzetten van incidentele middelen uit het investeringsprogramma van de provincie. Daarmee wordt een impuls gegeven die op langere termijn structuurversterking op moet leveren. De doelen zijn geformuleerd voor de lange termijn. Het jaar 2020 is in lijn met andere beleidsdoelen zoals de Agenda van Brabant en de Cultuuragenda genoemd. Concrete resultaten moeten al eerder worden bereikt. In 2017 is een eerste evaluatie voorzien op basis waarvan PS besluit over verlenging. Er is nu niet gekozen voor een termijn van 10 jaar omdat het budget daarvoor ontoereikend is.

Toegevoegde waarde van het Fonds

Het Fonds is een toevoeging aan bestaande instrumenten die de provincie inzet voor cultuur. De structurele gelden voor kunst, cultuur en erfgoed op de provinciebegroting: voor de financiering van ondersteuning door steunfuncties² op het terrein van cultuureducatie, amateurkunst, professionele kunsten en erfgoed (jaarlijks €7,3mln), bestaande subsidieregelingen die in mandaat door deze instellingen worden uitgevoerd (jaarlijks €3,5mln), het Podiumkunstenplan (jaarlijks €3mln), het Noord-Brabants Museum €4,1 mln.

² Op basis van bedragen 2014 voor Kunstbalie, bkkc, Erfgoed Brabant, Monumentenhuis en Monumentenwacht.

Het Fonds heeft vooral toegevoegde waarde doordat doel en bereik veel breder zijn dan cultuur alleen: er worden sector-overstijgende projecten mogelijk gemaakt die Brabant op de kaart zetten en tegelijkertijd structurele betekenis hebben voor het cultuursysteem van Brabant. Ook wordt het mogelijk kleinere projecten met een grote potentie voor Brabant en haar cultuursysteem meerjarig projectmatig te ondersteunen, zodat zij tot wasdom kunnen komen.

Datum

24 juni 2014

Documentnummer

GS: 3609122

PS: 3612443

Meer samenhang in de bestaande instrumenten

De Commissie heeft gevraagd om een meer samenhangende aanpak van het bestaande instrumentarium op het terrein van cultuur. Het College heeft toegezegd nog dit najaar met een notitie hierover te komen. De uitkomsten van het traject Nut en Noodzaak Steunfuncties moeten ook gericht zijn op meer samenhang en samenwerking.

Het signaal dat niet alle door de provincie (direct of via de steunfuncties of Prins Bernhard Cultuurfonds) gefinancierde regelingen op één plek te vinden zijn, gaan we oppakken. Op korte termijn wordt een overzicht van de verschillende financieringsmogelijkheden gepubliceerd³. Ook maken we afspraken met de verschillende uitvoerders over het bevorderen van de bekendheid van de mogelijkheden en over onderlinge verwijzingen.

3. Hoe is het besluitvormingstraject?

Dit Statenvoorstel maakt onderdeel uit van een langer lopend besluitvormingstraject.

Waar staan we nu?

Op 4 juli a.s. wordt aan PS gevraagd in te stemmen met het voorstel een fonds in te stellen, de middelen toe te wijzen en een stichting op te richten. Deze onderdelen kunnen niet los van elkaar worden gezien: een fonds heeft geld nodig en een stichting is het vehikel om de doelstellingen effectief en efficiënt te realiseren. We werken toe naar een operationeel fonds uiterlijk januari 2015.

Wat volgt nog?

GS biedt in het najaar een statenvoorstel aan PS aan, waarin de verdere uitwerking wordt voorgelegd. Dit is het zogenaamde Wensen- en Bedenkingendossier. De inhoud van dit dossier wordt bij vraag 4 verder toegelicht.

³ Via www.brabant.nl en tevens via de sites van bijvoorbeeld Erfgoed Brabant, het Monumentenhuis, Kunstbalie, Prins Bernhard Cultuurfonds Brabant en bkkc

De procedure met betrekking tot de Wensen en Bedenkingen loopt getrapt:

- Het voorstel wordt besproken met de Commissie Cultuur en Samenleving die gevraagd wordt Wensen en Bedenkingen kenbaar te maken.
- In de daarop volgende Statenvergadering informeren GS PS over de wijze waarop deze Wensen en Bedenkingen worden verwerkt.
- Nadat Wensen en Bedenkingen met PS zijn besproken, vraagt het College toestemming aan de Minister van BZK. Als de toestemming is verkregen, kan de stichting worden opgericht.

Datum

24 juni 2014

Documentnummer

GS: 3609122

PS: 3612443

Datum

24 juni 2014

Documentnummer

GS: 3609122

PS: 3612443

4. *Waarover gaat het Wensen- en Bedenkingendossier?*

In het Wensen- en Bedenkingendossier informeert het College Provinciale Staten over de wijze waarop zij het fonds wil uitvoeren en vraagt aan PS eventuele Wensen en Bedenkingen te uiten.

De volgende drie juridische documenten staan hierbij centraal:

- *Oprichtingsacte inclusief statuten*
Hierin staat vermeld hoe de stichting er uit ziet en wat de invloed van de provincie is.
- *Opdracht*
Hierin staat wat de provincie vraagt van de stichting. De opdracht vormt tevens de basis voor de jaarlijkse verantwoordingen van de stichting aan de provincie.
- *Financieringsreglement*
Hierin staat de relatie tussen het fonds en aanvragers centraal en wordt vastgelegd hoe de aanvraagprocedure verloopt en aan welke criteria projecten moeten voldoen.

De Wensen en Bedenkingen vormen een belangrijke stap in de aanloop naar de oprichting van stichting. De minister van BZK beoordeelt of het College van GS adequaat op de Wensen en Bedenkingen heeft gereageerd. Pas na goedkeuring van de minister kan de stichting worden opgericht.

5. *Waarom is gekozen voor een onafhankelijke stichting?*

Waarom doet de provincie dit niet zelf?

Het is belangrijk dat het fonds midden in de samenleving staat, waardoor er een gezamenlijke verantwoordelijkheid gevoeld wordt voor het functioneren van het fonds. Het is daarom belangrijk dat het fonds niet wordt ervaren als “iets van de provincie”. GS kiest daarom voor een kleine zelfstandige eenheid die het fonds gaat beheren. De stichting krijgt een opdracht tot en met 2018.

Waarom wordt het fonds niet ondergebracht bij de steunfuncties?

Het fonds onderbrengen bij (een van) de steunfuncties is voor GS geen optie. Bij dit standpunt spelen drie afwegingen een rol: de governance, het sectoroverstijgende karakter en het lopende Nut en Noodzaak-onderzoek.

- *Governance*
Bestaande steunfunctie-organisaties kennen een governance-structuur waarin invloed van de provincie minder groot is dan bij een stichting die door de provincie wordt opgericht. De steunfuncties zijn zelfstandige stichtingen met een onafhankelijke

Raad van Toezicht of bestuur. De stichting die de provincie wil oprichten krijgt een Raad van Toezicht die door de provincie wordt benoemd.

Een door de steunfuncties gezamenlijk op te richten consortium leidt evengoed tot een nieuwe organisatie, die bovendien zou worden vorm gegeven volgens het bestaande governance stamien.

Datum

24 juni 2014

Documentnummer

GS: 3609122

PS: 3612443

- *Sectoroverstijgend*

Met het Brabant C Fonds wil de provincie via kunst en cultuur een impuls geven die brede betekenis heeft voor Brabant; professionele kunsten, amateurkunst, VTE, erfgoed. Het Fonds beleggen bij een van de bestaande steunfuncties zou naar het oordeel van GS betekenen dat het fonds te zeer binnen één sector blijft.

Wel zijn zij van mening dat via het leveren van kennis en kunde de steunfuncties, en daarnaast bijvoorbeeld ook Visit|Connect, kunnen bijdragen aan het uitvoeren van Brabant C.

- *Nut en Noodzaak*

Nut en noodzaak van steunfuncties worden door Provinciale Staten onderzocht. Dit traject is nog niet afgerond. Het College is van mening dat de ontwikkeling naar nauwere samenwerking bij de steunfuncties zich eerst moet uitkristalliseren.

Waarom een stichting en geen BV?

In tegenstelling tot de andere provinciale fondsen die wel zijn georganiseerd in een BV, gaat het hier om ideële doelen zonder winstoogmerk. Daarom is mede op basis van advies van Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn gekozen voor een stichting. In bijlage 2 vindt u de door ons gevraagde schriftelijke bevestiging van het eerdere mondelinge advies.

Een “Lean & Mean” organisatie

In het Businessplan is aangegeven wat de stichting minimaal nodig heeft om de doelen te kunnen realiseren:

- Een Raad van Toezicht die toeziet op het functioneren van de stichting. De provincie benoemt deze Raad van Toezicht en heeft daarmee de gewenste sturingsmogelijkheid
- Voor het toetsen aan de criteria is wettelijk een onafhankelijke adviescommissie of investeringscommissie nodig (Algemene Wet Bestuursrecht)
- Een verantwoordelijke die leiding geeft aan de stichting. Hij coördineert, stuurt aan, bewaakt de voortgang, etc.

- Capaciteit voor het vergroten en verbreden van het netwerk voor cultuur in Brabant; om te bouwen aan de brede community
- Capaciteit om aanvragen in behandeling te nemen, de voortgang te monitoren, rapportages te verzorgen, etc.
- Scouts om pro-actief op zoek te gaan en verbinden. Deze functie voorkomt dat het fonds in de afwachtende houding zit.

Datum

24 juni 2014

Documentnummer

GS: 3609122

PS: 3612443

Hoe dit in de praktijk vorm krijgt, is onderdeel van de uitwerking. GS betreft daarbij zeker ook de steunfuncties. GS stelt voor om hierover afspraken te maken conform beslipunt 3.7.

6. *Kunnen de uitvoeringskosten omlaag?*

Brabant C gaat over de combinatie van fonds, aanjaagfunctie en community. Een goede uitvoering hiervan vraagt om menskracht.

In de Commissie is breed de wens geuit om de uitvoeringskosten zo veel mogelijk te beperken, waardoor meer middelen beschikbaar blijven voor culturele projecten. Het College wil hieraan gehoor geven en zegt toe dat een deel van de uitvoeringskosten vanuit bestaande middelen wordt gefinancierd, met name via de steunfuncties. Want hoewel we bewust hebben besloten om niet de totale uitvoering bij de steunfuncties neer te leggen (zie vraag 5), kan er wel slim worden samengewerkt.

Inzet steunfuncties

Een gedeelte van de werkzaamheden kan, zo hebben de steunfuncties in hun brief aangegeven, door de steunfuncties worden uitgevoerd. Daar wordt zeker gebruik van gemaakt. Ook geven de instellingen aan dat er op korte termijn al belangrijke synergie mogelijkheden zijn in de samenwerking tussen de steunfuncties en de stichting. Tevens kunnen huisvesting en ondersteuning slim gecombineerd worden met bestaande organisaties, waardoor de totale uitvoeringskosten nog verder omlaag worden gebracht. Deze elementen: synergievoordelen en slim samenwerken, maken dat de uitvoeringskosten van het fonds voor een deel ten laste kunnen komen van de huidige uitvoeringskosten van de steunfuncties. De afspraken hierover worden vastgelegd in de werkplannen.

Het College brengt op deze wijze het percentage vanuit het fonds dat wordt besteed voor organisatie en uitvoering terug, waardoor een groter deel van het fondsvermogen direct bij cultuurprojecten terecht komt.

7. *Wie kan aanvragen en waar moeten aanvragen aan voldoen?*

Initiatiefnemer centraal

In de schriftelijke 1^e termijn van de gedeputeerde is in paragraaf 2 toegelicht (bijlage 1) dat de initiatiefnemers aan zet zijn: iedereen die

geen overheid is, kan een project indienen. Er worden uiteraard wel eisen gesteld aan de projectplannen. Het fonds heeft een missie waaraan de plannen moeten bijdragen. Met de aanjaagfunctie wordt bevorderd dat de juiste projecten naar voren komen en dat initiatieven en kansen worden verbonden.

Datum

24 juni 2014

Documentnummer

GS: 3609122

PS: 3612443

Toetsen

Het toetsen van projectvoorstellen aan de criteria gebeurt straks door een onafhankelijke adviescommissie. Zo'n adviescommissie is niet voorgeschreven in de Algemene wet bestuursrecht, maar wel overal in het land, op alle niveau's staande praktijk bij besluiten over overheids geld t.b.v. culturele initiatieven. Een beoordeling door deskundigen verleent namelijk autoriteit aan het besluit over een voorstel, niet alleen richting de indieners, maar ook richting een eventuele beroepsrechter. Het is vaste jurisprudentie dat, mits de adviescommissie niet alleen deskundig geacht mag worden, maar ook onafhankelijk t.o.v. het voorstel en de indiener, de rechter geen verdere twijfel meer heeft bij de inhoudelijke juistheid van het besluit, of daar nader onderzoek voor nodig acht. Een (negatief) besluit zonder dergelijk voorafgaand advies kan door een belanghebbende bestreden worden met een eigen deskundigen-oordeel.. Onderzocht wordt hoe de Brabantse community in de beoordeling van projecten een rol kan spelen.

De community is in ieder geval van belang bij het aantonen van draagvlak. Social media kunnen hierin wellicht een rol gaan spelen, net als crowdfunding en andere nieuwe manieren om de Brabanders bij de plannen te betrekken. Dit wordt bij de uitwerking betrokken.

8. *Hoe krijgt de samenwerking met gemeenten vorm?*

Gemeenten kunnen meedoen

In het concept Brabant C worden projecten ingediend door initiatiefnemers van buiten de overheid. Dat kunnen culturele instellingen zijn, maar bijvoorbeeld ook ondernemers, verenigingen, maatschappelijke organisaties of erfgoedinitiatieven. Overheden, en dus ook gemeenten, zijn gepositioneerd in de co-financieringsrol. Zij kunnen mee doen, maar het hoeft niet. Als een initiatiefnemer 70% van de financiering rond krijgt zonder gemeentelijke cofinanciering, is aan de voorwaarde van financiering door derden voldaan.

Gemeenten reageren positief

Voor het succes van het Brabant C concept zijn de gemeenten een belangrijke partner. Zij maken een belangrijk onderdeel uit van de community Brabant C. De B5 gemeenten hebben die rol omarmd en in diverse collegeakkoorden zijn incidentele middelen voor cultuur vrijgemaakt of gehouden. Daarnaast reageren ook middelgrote en

kleinere gemeenten enthousiast op de kansen die ze zien ontstaan door Brabant C.

Nieuwe impuls

Het fonds is gericht op nieuwe impulsen en ondersteunt geen aanvragen waarbij sprake is van tekorten die ontstaan zijn door bezuinigingen. Ook is het fonds niet bestemd voor reguliere exploitatie; het fonds springt niet in gaten die anderen veroorzaken. Het fonds is erop gericht om samen met partners waarbij gemeenten een belangrijke partij kunnen zijn, nieuwe kansen te creëren.

Overigens kan de provincie niet treden in andermans verantwoordelijkheden. Wel zet de provincie in op behoud van een stevige culturele basis en stimuleert zij afstemming en samenwerking. Dit gebeurt via andere instrumenten, bijvoorbeeld via gezamenlijke agendavorming die wordt nagestreefd vanuit de Cultuuragenda.

9. Aanpassingen

In de schriftelijke beantwoording van de 1^e termijn zijn 2 rectificaties aangekondigd:

- op pag. 8 van het Statenvoorstel wordt 2014 als aanvangsjaar genomen. Hier had 2015 moeten staan, oftewel: "...waarmee het totaal gevraagde budget voor de periode 2015 tot en met 2018..."
- op pag. 4 van het Statenvoorstel wordt gesproken over resultaten, waar deze in het businessplan worden aangeduid als 'doelen'. Om eenduidigheid tussen beide documenten te creëren, stelt GS voor om in het Statenvoorstel op pagina 4 te spreken over doelen.

Beslispunt 2.1 wordt aangepast conform het antwoord van de gedeputeerde in de 1^e termijn. Het betreft hier geen beslissing in het kader van de Voorjaarsnota.

Beslispunt 3.7 wordt gewijzigd conform het voorstel van GS inzake de uitvoeringskosten.

Hiertoe wordt een Nota van Wijziging E en Ontwerpbesluit F toegevoegd.

Datum

24 juni 2014

Documentnummer

GS: 3609122

PS: 3612443

Bijlagen

1. Brabant C, schriftelijke beantwoording 1^e termijn Commissie CS
6 juni 2014
2. Advies Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn

Datum

24 juni 2014

Documentnummer

GS: 3609122

PS: 3612443

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter

de secretaris

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

mw. ir. A.M. Burger

Auteur: H.L.A. Duenk, hduenk@brabant.nl, (073) 680 85 09
Cluster Cultuur en Samenleving/Afdeling Cultuur